

Yim Wing Chun – děvče od vedle?

Jak se mohla jedna dívka stát v Číně 17. století mistryní bojového umění

Legenda o šaolinské mnišce Wu Mej (Ng Mui) a její žákyni Jen-jung-čchun (Yim Wing Chun) by měla být dostatečně známá. V tomto článku bych chtěl osvětlit pozadí a okolnosti, za kterých se v těch dobách stala jedna dívka mistryní bojového umění, které bylo později po ní pojmenováno.

V roce 1644 obsadilo jedno žoldácké vojsko z Mandžuska (Mandžuové) říši Chanské Číny s jeho hlavním městem Peking a toho času ustavili mandžuskou dynastii Čching jako cizovládu nad celou Chanskou Čínou. Do té doby vládnoucí dynastie Ming byla svržena.

Mandžuové tvořili elitu. Naproti tomu stáli Chanové vždy na druhém místě. Výkon vlády nad celou Čínou byl možný díky následnému dosazení čínské vyšší vrstvy do státních záležitostí. Tato privilegovaná čínská vyšší vrstva převzala lokální správu a prosadila loajálně zákony proti vlastním krajanům.

Neklid

Přesto se ale do roku 1661 v jižních provinciích držel mingský vzdorocísař. Jih Číny zůstal po celou dobu mandžuské vlády dynastie Čching potenciálním ohniskem vzdoru. Tam byl výchozí bod nacionalistických tajných společností (Chiu-Chau), v kterých se spojili věrní přívrženci čínské dynastie Ming, aby bojovali proti mandžuské dynastii Čching.

Ale nejen rebelové dynastie Ming byli Mandžuum trnem v oku. Podle legendy byli šaolinští mniši během dynastie Čching natolik známí svým bojovým uměním, že si tehdejší císař Khang-si dělal starosti o svůj vliv a přikázal mnichy zabít a (jižní) klášter Šaolin zničit. Díky zradě ve vlastních řadách mohl být klášter vypálen a většina jeho obyvatel při tom přišla o život. Uprchnout se ale podařilo budhistické mistryni Wu Mej, mistru Paj Mej, mistru Feng Tao-

-te, mistru Miao Sien a opatu kláštera mistr Č' Šan, který měl většinu žáků. Byli vůdci pěti šaolinských stylů a říkalo se jim Pět starších.

Sporná legenda

Autenticita tohoto podání je ovšem sporná. Khang-si byl spíše mecenáš, přinejmenším severního šaolinského kláštera, jak dodnes dokládá kaligrafie pověšená nad jeho dveřmi. Po zpusťování kláštera, jak se dále traduje, se přeživší rozdělili, aby snadněji unikli mandžuským pochopům. Mniška Wu Mej se usadila v klášteře Bílého jeřába u hory Taj Leung, kde se věnovala bojovému umění a čchanu, v Japonsku známém jako zen. Na tržišti jedné blízké obce se konečně seznámila s dívkou Jen-jung-čchun a jejím otcem Yim Yee. Oba utekli ze své domovské provincie, protože Yim Yee tam měl takové těžkosti, že by ho mohly stát život. Jako žák kláštera Šaolin se naučil bojovým

technikám a staral se ve svém okolí o spravedlnost.

Celé to zní velmi romanticky a dobrodružně. Ti starší mezi námi si vzpomenou na televizní seriál Rebelové z Liang Šan Po ze sedmdesátých let. Ale jako v každé jiné době a kultuře nevypadala historická realita tak romanticky. Jak si můžeme představit život žen v Číně za dob Wu Mej?

Pravidla tehdejší doby

Již zevnějšek byl regulovaný. Tak nařídili Mandžuoové po převzetí moci nosit místo v daném kraji obvyklého širokého oblečení přísné oblečení Tatarů se zapínáním na straně a s vysokým tuhým límcem. Konfucianismus se stal státním kultem. Na tomto základě byl život lidí

určen jejich rolemi. Konfuciánský zákon popisoval tyto role pěti vztahy:

1. Vztah mezi panovníkem a poddanými
2. Vztah mezi otcem a synem
3. Vztah mezi mužem a ženou
4. Vztah mezi starším a mladším synem
5. Vztah mezi dvěma přáteli

Role ženy

Role ženy byla v každé fázi života podřízena patriarchátu. Žena nebyla samostatné individuum, nýbrž vždy definovaná svou rolí jako dcera svého otce, žena svého muže nebo matka syna. Po smrti muže byli matce nadřazení synové. Za ideální ženské vlastnosti se počítaly:

- poslušnost
- trpělivost
- mlčenlivost
- slušnost
- zdrženlivost
- cudnost
- sebeobětování.

Jedno tradiční konfuciánské rčení říká, že: „Narozený syn se podobá krmmému praseti a dcera oslu.“ Vysvětluje se to takto: když se dcera vdá, jde z rodičovského domu do rodiny manžela vařit, uklízet a starat se o rodinu. Rodiče tak ztratili jednu pracovní sílu a zajištění ve stáří záviselo na zeťovi. Pokud by se jim ale narodil syn, zůstal by u rodiny a jeho sňatkem by získali dokonce jednu ženu jako bezplatnou pracovní sílu. Narození syna tedy znamenalo zisk, narození dcery naproti tomu ztrátu. Nepísané zvyky a společenské normy požadovaly od ženy, že se bude zcela věnovat službě celému rodinnému společenství, nejen svému choti. Tyto zvyky vedly k útisku, který se v neposlední řadě u majetných chanských rodin z vyšších kruhů projevoval svázanými lotosovými chodidly. Tento ideál krásy výrazně omezil svobodu pohybu, nehledě na bolesti s tím spojené.

Diskriminace chanských Číňanů

K tomu se přidávala diskriminace chanských Číňanů Mandžuy:

- Mandžuoové byli zvláště podporováni
- Mandžuoové obsadili většinu vedoucích pozic
- Manželství mezi Mandžuy a Číňany byla oficiálně zakázána

Manželstvím bylo kromě toho bráněno tím, že si Mandžuské ženy nesměly svazovat chodidla. Protože čínští muži měly nesvázaná chodidla za odpudivá, bylo toto další překážkou smíšených manželství.

- Čínští muži museli na znamení poddanosti nosit cop

Tradičně oblečená dívka

Východisko – klášter nebo tajná společnost

Jaká východiska existovala pro chan-ské Čiňanky z této pevně dané ponížené role? Jeden alternativní způsob života ženy nabízel vstup do kláštera – cesta, kterou zvolila i šaolinská mniška Ng Mui. Na této cestě do kláštera Bílý Jeřáb ji následovala dívka Yim Wing Chun, aby se tři roky věnovala ovládnutí bojového systému.

Podle nařízení císaře Tchaj-cu (Ču Jüan-čan pozn.překl.) dynastie Ming z roku 1391 musela být kandidátka, která chtěla vstoupit do buddhistického řádu

- mezi 14 a 20 roky věku
- mít svolení rodičů
- nahlášená u místního soudce
- být zdravá
- nebýt trestně stíhaná a nezadlužená.

Po pěti letech, kdy už uměla dobře písmo, mohla jít na správu pro buddhistické záležitosti složit zkoušku. Jenom pokud uspěla, mohla obdržet certifikát o vysvěcení a stát se mniškou. Nicméně jenom bohaté rodiny si mohly dovolit vzdát se pracovní síly dcery a dovolit jí vstup do kláštera.

Tak tedy podle legendy unikla Ng Mui při zkázce kláštera a ukryla se před úřady jako domnělá rebelka. Podle některých historiků založila během vlády císaře Khang-si(1654-1722) -tedy právě za časů Ng Mui- tajnou společnost jménem Tchien Ti Chuej (Společnost Nebe a země, p. Tian Di Hui). Vznikla ze spolupráce Mingových přívrženců a Pěti starších z Šaolinského kláštera za cílem znovu nastolit vládu Mingovy dynastie. Mezi pěti přeživšími mistry se ale podle popisů nenacházela žádná mniška. Nelze tedy bez pochyb doložit, zda Ng Mui nebo její žákyně Yim Wing Chun byly členkami nějaké rebelující tajné organizace.

Ale i bez romantických představ statečné rebelky je skutečnost, že se Yim Wing Chun proslavila jako mistryně bojového umění dostatečně pozoruhodná, když zohledníme běžnou roli ženy v Číně, zmíněnou na začátku.

Trénující mniši šaolinského kláštera

Legendární bojovnice

Přesto se v dějinách a legendách historické Číny ve srovnání se středověkou Evropou vyskytuje víc žen, které se proslavily jako bojovnice. Většinu lidí se spontánně vybaví jen Jana z Arku nebo Eleonora Akvitánská, které se v plné zbroji účastnily křížových výprav.

Naproti tomu v Číně je známých hned devět legendárních bojovnic:

- Chua Mu-lan (p. Hua Mulan), která byla podle legendy v přestrojení za muže deset let v armádě. Tuto legendu zfilmoval Disney.
- Jen-jung-čchun (p. Yim Wing Chun), legendární první mistryně po ní pojmenovaného bojového stylu
- Fu Chao (p. Fu Hao), jedna z mnoha manželek císaře Wu Tinga dynastie Šang, která sloužila jako generál a velekněz
- Matka Lü, která se postavila do čela jednoho selského povstání
- Li Siou (p. Li Xiu), která potlačila rebely jako vojenský velitel
- Jüe-nü (p. Yuenü), vynikající šermířka
- Čchin Liang-jü, která táhla po boku svého manžela do bitev
- Sun Šang-siang (p. Sun Shangxiang), sestra vojevůdce Sun Čchüana (p. Sun Quan), která se intenzivně vzdělávala v bojovém umění. Dokonce i její komorné byly ozbrojené.

- Dáma Ču-žung (p. Zhurong), jejíž skutečná existence není doložená. V časech tří císařů prý měla bojovat ve válce po boku svého manžela.

Pokud hledáme mezi těmito bojovnicemi společné znaky, abychom odhalili, jak se za vlády Mandžů mohla dívka jako Yim Wing Chun vymanit z role potlačované ženy a stát se slavnou bojovnicí, bude nám nápadné, že tyto ženy měly otce, manžely nebo bratry, kteří byli sami bojovníky a očividně z ne zcela nízkých společenských vrstev. I o Ng Mui se vypráví, že její otec byl Mingův generál. Tito muži díky bojovému umění zjevně zaujímali postoj, že ženy jsou rovnoprávné, minimálně pokud samy uměly bojovat. Tím bychom mohli tvrdit, že v historické Číně bylo bojové umění pro ženy cestou k seberealizaci.

Text: Matthias Weller

Zdroj: Magazin WING TSUN WELT, číslo 36, str. 76-79, „Yim Wing Chun – das Mädchen von nebenan?“

Překlad: Jitka Vojáčková

Grafická úprava PDF: JZ